

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת האיטלקית

האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים
תל

www.edu.gov.il/tal/portal

איטלקית

תכנית לימודים לחטיבה העליונה

ירושלים, התשע"ג, 2012

תכנית הלימודים באיטלקית לחטיבה העליונה פותחה על ידי חברי ועדת המקצוע לשפה איטלקית במשרד החינוך.

חברי הוועדה:

ד"ר מנואלה קונסוני – יו"ר, ראש היחידה ללימודים איטלקיים, המחלקה ללימודים רומאניים ולטינו-אמריקניים, האוניברסיטה העברית, ירושלים

ד"ר שלמה אלון – מרכז הוועדה, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

ד"ר סימונטה דלה-סטה – מזכ"ל הוועדה, יועצת לענייני תרבות, שגרירות איטליה, תל-אביב; יוזמת התכנית הניסיונית להוראת השפה האיטלקית בחטיבה העליונה של מערכת החינוך בישראל (2006-2011)

עידית בר, ממונה על תכנון קוריקולרי, אגף שפות, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

משה זעפרני, מנהל אגף מורשת במזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

טריזה לורנצי, נספחת תרבות, המכון האיטלקי לתרבות, תל-אביב

סילביה לפרי, מורה לאיטלקית, המכון האיטלקי לתרבות, תל-אביב

רחל מגנאג'י, מורה לאיטלקית, המכון האיטלקי לתרבות, תל-אביב

ויטו ענו, יו"ר ארגון עולי איטליה; נציג ועדות האיטלקים המתגוררים מחוץ לגבולות איטליה (Comites)

גיובאני פילונקה, מנהל המכון האיטלקי לתרבות, חיפה

מעיינה קורינלדי, מתורגמנית, שגרירות איטליה בישראל

ליה ראבלו-דנציג, מורה לאיטלקית, המכון האיטלקי לתרבות, תל-אביב; נטלה חלק בתכנית הניסיונית להוראת השפה האיטלקית בחטיבה העליונה של מערכת החינוך בישראל ובחיבור ספר הלימוד Amici del Mediterraneo (הייתה חברת ועדה עד נובמבר 2010).

תכנית הלימודים נכתבה על ידי המורות רחל מגנאג'י וליה ראבלו-דנציג בליווי עידית בר ממשרד החינוך, ומשגרירות איטליה - סימונטה דלה-סטה ומעיינה קורינלדי בשיתוף פעולה עם המורה סילביה לפרי.

ייעוץ למתווה התכנית ועקרונותיה מאנשי אקדמיה מאיטליה:

פרופ' אנה קומודי, מומחית לדידקטיקה של שפות מודרניות באוניברסיטה לזרים של פרוג'יה, איטליה.

ד"ר ולנטינה מאראסקו, מרצה לשפה ולתרבות איטלקית באוניברסיטה לזרים של פרוג'יה, איטליה.

תודות ללוקה אלבאנה, כריסטינה זאנוני ואלסנדרה טרוויזאן, מרצים לאיטלקית מטעם משרד החוץ האיטלקי, ול**ד"ר מיכאל גרינצוויג ולצילה מירון-אילן**, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, ול**תמר קהת**, מדריכה מרכזת של איטלקית במשרד החינוך.

תרגום לעברית: **מעיינה קורינלדי**

עריכת הלשון: **דרורה ועדיה**

עריכה והבאה לדפוס: **עידית בר**

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך, התשע"ג/ 2012

"מעלות" הוצאת ספרים בע"מ, רח' קרליבך 29, תל-אביב, טל' 03-5614121

תוכן עניינים

רציונל/

- א. מבוא : חשיבות לימוד השפה האיטלקית בישראל/
- ב. קהילת שוחרי התרבות האיטלקית בישראל/
- ג. תכנית הלימודים – מבנה ותכנים/
- ד. הוראת האיטלקית על פי התקן האירופאי להוראת שפות/
- ה. דידיקטיקה של הוראת השפה והתרבות האיטלקית/

מטרות כלליות/

- מסגרת הזמן המומלצת ללימוד איטלקית/
- מיומנויות שפה כלליות הנדרשות ברמת לימוד של שלוש יחידות/
- מפרט התכנים לרמת לימוד של שלוש יחידות/
- מיומנויות שפה כלליות הנדרשות ברמת לימוד של חמש יחידות/
- מפרט התכנים לרמת לימוד של חמש יחידות/

דרכי הוראה/

סרטים וסופרים מומלצים/

דרכי הערכה/

אתרי אינטרנט מומלצים/

חומרי-עזר ומילונים/

רציונל

מסמך זה מיועד לסייע למורים, למנהלי בתי ספר ולמפקחים בעבודת התכנון של הוראת השפה והתרבות האיטלקית בחטיבה העליונה של מערכת החינוך בישראל. המסמך מציג עקרונות, הנחות יסוד ויעדים של תכנית הלימודים, וכן תוכני הוראה והישגים מצופים מן התלמידים בהתאם לרמת הלימוד שנבחרה. התכנית נועדה גם לסייע לממונים על הכשרת מורים בלימודי השפה, לרכזי המקצוע בבתי הספר, לכותבי ספרי הלימוד ולמפתחי עזרי ההוראה (ספרי דקדוק, מילונים, עזרים אור-קוליים, אמצעים דיגיטליים), לבוחנים ולכותבי שאלוני הבחינות.

א. מבוא: חשיבות לימוד השפה האיטלקית בישראל

השפה האיטלקית היא אחת מחמש השפות הנלמדות ביותר בעולם. איטלקית היא השפה הלאומית של איטליה מאז איחודה ב-1861. השפה שגורה בפייהם של שבעים מיליון בני אדם, מהם כשישים מיליון איטלקים החיים באיטליה, ומהם כעשרה מיליון המתגוררים ברחבי העולם.

השפה האיטלקית משמשת ככלי להכרת המורשת האיטלקית שהיא בעלת חשיבות רבה בתולדות התרבות המערבית. לימוד האיטלקית מרחיב את האופקים ופותח צוהר אל עולם עתיר מסורות היסטוריות וקדמה מדעית ואל תרבות עשירה ומגוונת הכוללת אמנות פלסטית וחזותית, ספרות, מוזיקה, אופרה, תיאטרון, קולנוע, אדריכלות, עיצוב, שימור, צילום, אופנה וגסטרונומיה.

למדינת ישראל יש קשרי גומלין רציפים עם איטליה לא רק בתחום התיירות, כי אם גם בתחומי המדיניות, התרבות, המדע, התעשייה והמסחר.

קשר הדוק זה נובע הן מן הקרבה הגיאוגרפית והן מן השורשים ההיסטוריים המשותפים לשתי האומות. מסורת זו הטביעה בשני העמים ערכים דומים, המבוססים על הזהות הים-תיכונית, על המשפחה, על הסולידריות ועל הסובלנות. גם התנועה הציונית שאבה את השראתה בין השאר מהתנועה הלאומית האיטלקית ("ריסורג'ימנטו"), כפי שהדבר בא לידי ביטוי בהגותם של כמה מאבות הציונות (משה הס, תיאודור הרצל וזאב ז'בוטינסקי).

לאור כל האמור לעיל החליט משרד החינוך לאפשר לתלמידים בחטיבה העליונה בבתי הספר במדינת ישראל לבחור בלימוד השפה האיטלקית. למטרה זאת הוקמה בסוף שנת 2009 ועדת מקצוע לשפה האיטלקית. ועדה זו פיתחה את תכנית הלימודים ואת המתווה לבחינת הבגרות באיטלקית. אפשר להיבחן בבחינות הבגרות באיטלקית החל מקיץ תשע"א/2011.

ב. קהילת שוחרי התרבות האיטלקית בישראל

בישראל קיימת קהילה של יהודים ממוצא איטלקי המונה כ-14,000. חברי הקהילה חיים בכל רחבי הארץ, הם מעורים בכל תחומי החיים במדינה וגאים בשורשיהם התרבותיים האיטלקיים. יש לציין את הקהילה היהודית-איטלקית בירושלים. זו קהילה תוססת וגדולה שחבריה מתקבצים סביב בית הכנסת העתיק, השוכן במרכז העיר ליד המוזיאון הייחודי ע"ש א. ש. נכון לאמנות יהודית איטלקית. כמו כן קיים בישראל ארגון של עולי איטליה.

שורשיה של הקהילה האיטלקית בישראל נטועים בקהילה היהודית שהתקיימה באיטליה במשך 2,200 שנה. זו הקהילה היהודית העתיקה ביותר באירופה שקיימה חיי תרבות יהודיים בשילוב עם התרבות האיטלקית. אבני דרך בולטות במורשת התרבותית של יהודי איטליה הן יצירותיהם של רבנים, סופרי סת"ם, מדפיסים, מוזיקאים, אומנים ומשוררים, והיא מזינה מסורות עשירות שתרמו רבות לתולדות היהדות בכללותה.

הקהילות היהודיות הגדולות ביותר באיטליה נמצאות כיום ברומא, במילאנו, בפירנצה, בוונציה ובטורינו. הן מונות כ- 35,000 יהודים.

לימוד השפה האיטלקית יאפשר לצאצאיהם של ישראלים ממוצא איטלקי להתחבר לשורשיהם, לחקור את תולדות משפחתם, לקרוא מסמכים היסטוריים ולתקשר מילולית עם הקשישים שבבני הקהילה.

הרצון להוריש את השפה והתרבות האיטלקית חי ופועם גם בקרב קהילת יוצאי לוב בישראל (כ-80,000 נפש), שספגו את התרבות האיטלקית בנעוריהם, בתקופה שבה לוב הייתה מושבה של איטליה.

גם העוסקים בתחומי האמנות השונים (מוזיקה, אופרה, תיאטרון, קולנוע, עיצוב); ואלו אשר עוסקים בארכיאולוגיה, בשימור יצירות אמנות ובאדריכלות; וכל חובבי התרבות הקלאסית – כל אלה מטפחים את ידיעת השפה האיטלקית בקרב הישראלים.

בנוסף לכך, ישראלים רבים מקיימים קשרים אקדמיים, מדעיים ומסחריים עם איטליה, ועל כן הם לומדים את השפה האיטלקית כדי שתהיה שגורה בפייהם, והם גם חפצים להנחיל אותה לבני משפחתם.

ג. תכנית הלימודים – מבנה ותכנים

לימוד השפה האיטלקית הוא **מקצוע בחירה** בחטיבה העליונה (אין הוא מהווה חלופה ללימוד השפות עברית, אנגלית או ערבית, שהן מקצועות לימוד חובה). בנוסף ללימוד השפה משולבים בתכנית תכני התרבות האיטלקית לדורותיה, שכן חשוב ללמוד את השפה האיטלקית בשילוב עם מורשת התרבות העשירה של איטליה. על פי גישה זו ייחשפו הלומדים למגוון טקסטים (כתובים ודבורים) המייצגים את הרבדים השונים של השפה האיטלקית ומורשת התרבות האיטלקית.

תכנית הלימודים באיטלקית כוללת שתי רמות לימוד:

✓ 3 יחידות (רמה בסיסית)

✓ 5 יחידות (רמה מוגברת)

הלימוד לרמת 5 יחידות מהווה הרחבה של הנלמד ב- 3 יחידות הן בתחום **השפה והדקדוק** והן בתחום **התרבות**. התחומים הללו קשורים ביניהם בקשר הדוק.

מפרט התכנים נחלק לשלושה חלקים:

תכנים פונקציונליים, כללי הדקדוק ותכנים נושאים ותרבותיים.

תכנים פונקציונליים

תכנים אלה מציינים את התפקודים התקשורתיים שהתלמידים ירכשו ויתנסו בהם בתהליך הלמידה, ואשר יאפשרו להם להשתמש ביעילות בשפה למטרות שונות ובהקשרים שונים.

כללי הדקדוק:

פירוט הידע הדקדוקי שהתלמידים צריכים לרכוש באופן שיטתי באמצעות התכנים הפונקציונליים והנושאים.

אוצר מילים ותכנים נושאים ותרבותיים

תכנים אלה מציגים את הנושאים שעליהם מתבססת הלמידה בכיתה, והם מהווים מסגרת לביסוסם של התכנים הפונקציונליים וכללי הדקדוק. כמו כן, תכנים אלה מרחיבים את אופקיו של התלמיד בתחום התרבות האיטלקית.

ד. הוראת האיטלקית על פי התקן האירופאי להוראת שפות

תכנית לימודים זו מציגה את הקורפוס המורפולוגי, התחבירי והלקסיקלי ואת המיומנויות התקשורתיות הנדרשות מלומדי השפה האיטלקית בחטיבה העליונה של בתי הספר בישראל.

התכנית גובשה על בסיס ההנחיות של מועצת אירופה מ-1996, זאת מכיוון שהוראה של כל שפה אירופאית כשפה זרה (גם כאשר ההוראה מתקיימת באירופה או בארצות אחרות בעולם) חייבת להתבסס על העקרונות והקריטריונים שנקבעו במסמכי הוראת שפה אירופאית כשפה זרה.

המטרה הכללית של התכנית האירופאית ללימוד שפה זרה היא לקבוע תקן אחיד למידת השליטה במיומנויות התקשורתיות בכל שפה אירופאית נלמדת.

התכנית האירופאית כוללת שלוש רמות ידע שכל אחת מהן נחלקת לשתי רמות (סה"כ שש רמות):

C		B		A	
דובר מומחה		דובר עצמאי		דובר ברמה בסיסית	
C2	C1	B2	B1	A2	A1
מוסמך	אוטונומי	רמה עצמאית	רמה מתקדמת או על סף עצמאות	רמת הישרדות	רמת מגע

תכנית הלימודים בשפה האיטלקית במערכת החינוך במדינת ישראל מתמקדת ברמה A ובשתי תתי-הרמות הראשונות (A1 ו-A2).

הלומדים במסגרת תכנית זו נדרשים לדעת/לבצע:

- ✓ פעולות תקשורתיות כגון: פעולות קליטה, הפקה, אינטראקציה ותיווך
- ✓ מיומנויות פונטיות-פונולוגיות
- ✓ קטגוריות דקדוקיות (מורפולוגיות ותחביריות) וארגון השיח
- ✓ מיומנויות תקשורתיות חוץ-לשוניות
- ✓ זיהוי סביבות חברתיות ותרבותיות שאפשר ליישם בהן מיומנויות ופעולות תקשורת
- ✓ מושגים בסיסיים בתרבות ובספרות האיטלקית

ה. דידיקטיקה של הוראת השפה והתרבות האיטלקית

תכנית הלימודים להוראת השפה האיטלקית מתמקדת באקטיביות של הלומדים. אנשי המקצוע שהיו אמונים על פיתוח התכנית ראו את הלומדים כ"שחקנים חברתיים" הנדרשים להגיע ליעדים (שאינם אך ורק לשוניים) בנסיבות ובהקשרים חברתיים ותרבותיים, ואלו באים לידי ביטוי במגוון טקסטים (כתובים או מושמעים).

בהוראת השפה מוצב ה**טקסט** במרכז. כל שיח בעל פה או בכתב בתהליך ההוראה והלמידה הוא בגדר ה"טקסט".

לטקסטים יש תפקידים שונים בחברה (לספר, לתאר, להזמין, להסביר וכו') ואפשר לבטא אותם באמצעים שונים: בקול, בטלפון, ברדיו, בטלוויזיה, בקולנוע, במחשב, במכשיר הקלטה, ברמקול, בדפוס, בכתב יד וכו'.

מגוון הטקסטים המוצגים באמצעים השונים צריכים להופיע בתכנית הלימודים באיטלקית, שכן הם מציגים מודלים טקסטואליים הנבדלים זה מזה (בהקשר, במבנה, ברמת העקביות והלכידות וכו').

ההתייחסות אל הטקסט היא כאל יחידה תקשורתית, שנוצרה באופן ספונטני בין דוברי השפה כדי להעביר את המסרים הנחוצים לסיפוק הצרכים התקשורתיים של החברה. רצוי שהטקסט שהתלמיד ייחשף אליו במהלך הלימוד יהיה אותנטי ככל האפשר, כדי שהלומד יוכל בהדרגה ובאופן פעיל להבין ולקלוט את מציאות החיים החברתיים באיטליה, להתנהל במדינה באופן עצמאי ולשלוט במודלים לשוניים, אקטואליים והולמים להקשר; שליטה זו תאפשר לתלמיד להתבסס ברגע שבו יידרש לפעול בשפה ולהפיק טקסט באיטלקית.

באינטראקציה המתרחשת פנים-אל-פנים האנשים מקיימים קשר עין זה עם זה ויכולים להפעיל אסטרטגיות תקשורתיות משלימות.

טקסטים בעל פה המועברים בתיווך טכנולוגי (קולנוע, רדיו, טלוויזיה, טלפון, שיחות ועידה וכו') מופקים למען נמען שלעתים אינו יכול להגיב ישירות או יכול לעשות זאת רק ממרחק. לפיכך הם מתאימים להקלטה, להקשבה חוזרת, לצפייה חוזרת, לחלוקה לקטעים, לתמלול ולתרגום תוך-לשוני.

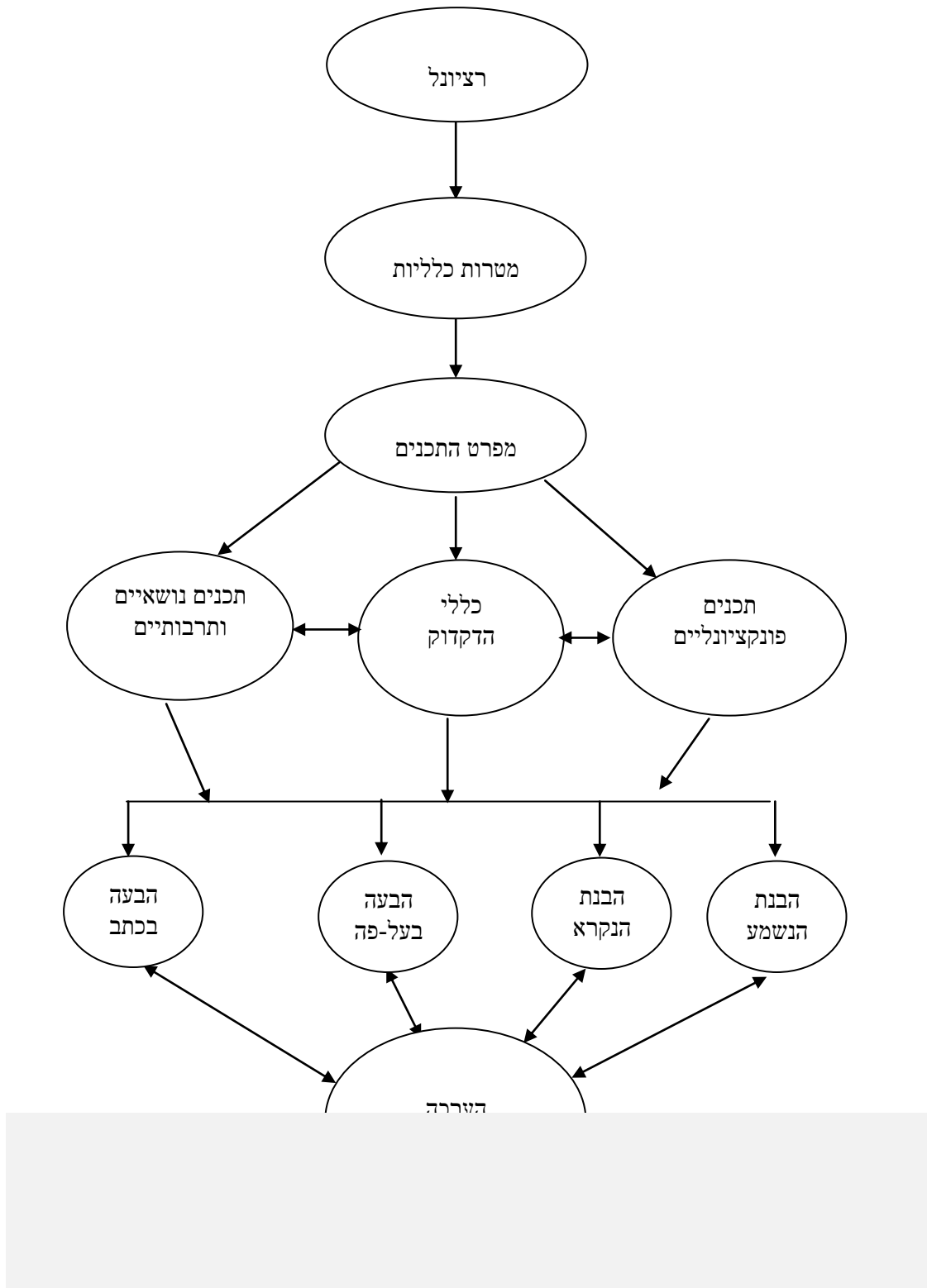
המודולה של העבודה הדידיקטית יכולה להתחלק לשני שלבי עבודה: בשלב הראשון (שמטרתו הבנה כללית של הטקסט) מעורבת האונה הימנית של המוח והוא שלב משחקי, יצירתי, אמנותי, רגשי ומחדיר מוטיבציה. בשלב הזה המורה מסייע לתלמיד באמצעות אסטרטגיות ייעודיות להפעיל את המיומנויות הכלליות שרכש על מנת לייצר תקשורת ממשית ולהקל על הבנת הטקסט.

השלב השני, מטרתו הלמידה הלשונית, וכרוכה בו האונה השמאלית של המוח. הוא מתחיל בניתוח של הטקסט על מנת להגיע לפירוקו ולהרכבתו מחדש בטכניקות הולמות

של הוראת הלשון. זהו הרגע שבו הלומד חייב להפעיל על התכנים הלשוניים את המיומנויות הלשוניות שרכש בעבר ואת יכולת ההבחנה, ההתעמקות והסינתזה.

להלן מוצג תרשים סכמטי של מבנה התכנית ותכניה :

תרשים מבנה התכנית

מטרות כלליות

הלומדים:

1. ירכשו מיומנויות אורייניות- תקשורתיות הנדרשות לרכישת השפה ולהפנמתה: הבנת הנקרא, הבנת הנשמע, הבעה בעל פה והבעה בכתב.
2. ירכשו ידע ביסודות הלשון האיטלקית ובדקדוקה כחלק בלתי נפרד מרכישת השפה.
3. יוכלו לקיים קשרים ודיאלוגים בסיסיים עם דוברי איטלקית.
4. יהיו מודעים לכך שדוברי שפות שונות משתמשים בביטויים שונים כדי להביע את אותו הרעיון.
5. יכירו את התרבות האיטלקית העשירה על ביטוייה השונים: אמנות, תיאטרון, קולנוע, מוסיקה, אופרה ועיצוב.
6. יכירו היכרות ראשונית את הספרות האיטלקית הקלאסית המהווה אחת מאושיות התרבות המערבית.
7. יפתחו מוטיבציה להמשיך ללמוד את השפה האיטלקית, להרחיב את ידיעותיהם בה ובתרבותה, ולהכיר את מנהגייהם ואורחות חייהם של האיטלקים.
8. יפתחו בעקבות לימוד השפה האיטלקית רגישות, הבנה וסובלנות כלפי בני עמים אחרים ותרבותם.

מסגרת הזמן המומלצת ללימוד איטלקית

כיתה י"ב	כיתה י"א	כיתה י'	שכבת גיל רמת לימוד
3 ש"ש	3 ש"ש	3 ש"ש	3 יח"ל
6 ש"ש	6 ש"ש	3 ש"ש	5 יח"ל

מיומנויות שפה כלליות הנדרשות ברמת לימוד של שלוש יחידות

תלמיד הלומד את השפה האיטלקית ברמה של שלוש יחידות לימוד ישלוט במיומנויות השפה הנחוצות לתקשורת בסיסית בתחומי הפעולות היומיומיות: החיים בבית הספר, בבית, במשפחה ובעיר, תרבות הפנאי, צפייה בקולנוע ובטלוויזיה; חברים, היכרויות חדשות, נסיעות.

להלן המיומנויות הנדרשות בארבע אופנויות השפה:

א. **הבנת הנשמע:** הלומדים יקשיבו לטקסטים דבורים קצרים הלקוחים משגרת חיי היום-יום. הטקסטים יושמעו במהירות דיבור בינונית-נמוכה ובמבטא קרוב ככל האפשר למבטא של האיטלקית התקנית. רצוי שהטקסטים שייבחרו יהיו אותנטיים, ייבחרו ממשלבים שונים ויהיו מגוונים, למשל: דיאלוגים, שיחות טלפון, הצגת עובדות ואנשים, תיאור של אירועים, חפצים ובני אדם, סיפורים קצרים, פרסומות וכד'.

הלומדים יהיו מסוגלים להבין את משמעותו הכללית של הטקסט הנשמע ואת מטרתו, לזהות את המסר המרכזי ובאופן חלקי גם את המסרים המשניים.

כמו כן, יבינו וישננו את המילים הנדרשות להעשרת אוצר המילים בשפה. מומלץ להשמיע את הטקסטים פעמיים באסטרטגיות מתאימות כדי שהלומדים יוכלו להבין את משמעותן של מילים לא מוכרות בטקסט בדרך של אינדוקציה - הבנה מתוך הקשר.

ב. **הבנת הנקרא:** הלומדים יוכלו לקרוא ולהבין טקסטים כתובים קצרים: לוחות זמנים של רכבות ואוטובוסים, מודעות, תפריטים, שילוט דרכים, פרסומות, שאלונים, הודעות קצרות, ידיעות קצרות מן העיתונות, כתבות קצרות ממגזינים של בידור, כתוביות לתמונות ואיורי קומיקס פשוטים. כדי לסייע ללומדים להבין את הטקסטים רצוי להציג בפניהם טקסטים כתובים המלווים בתמונות, באיורים או בקריקטורות.

ג. **הבעה בעל-פה:** הלומדים ידעו להציג את עצמם, להציג אדם אחר, לספר על עצמם ועל משפחתם, להביע הסכמה והתנגדות באופן בסיסי, לבקש מידע קצר ולספק אותו, להביע צרכים ורצונות, להודות, להיפרד. כמו כן, יידעו לתאר באופן בסיסי חפצים, בעלי חיים, אנשים ואירועים מסביבת חייהם היום-יומית. יש לחתור לכך שהשפה המדוברת של הלומדים תהיה מורכבת ממשפטים קצרים ופשוטים, אך בעלי לכידות פנימית ועקביות.

ד. **הבעה בכתב** : הלומדים ידעו לכתוב מסרים וטקסטים קצרים הקשורים לנושאים שנלמדו בכיתה, בעיקר טקסטים תיאוריים וסיפוריים הקשורים לאירועים, לאנשים או לחפצים מסביבת החיים היום-יומית.

כמו כן ידעו הלומדים לכתוב גלויה, מסרון (SMS) או מכתב קצר.

מפרט התכנים לרמת לימוד של שלוש יחידות

התכנית ללימוד השפה האיטלקית ברמה של 3 יח"ל כוללת שלושה תחומים עיקריים:

- תכנים פונקציונליים

- כללי הדקדוק

- אוצר מילים ותכנים נושאים ותרבותיים

יש לתת את הדעת על כך שהקשרים בין התכנים הפונקציונליים לבין כללי הדקדוק אמורים להיות גמישים, וזאת מתוך הבנה כי אותה פונקציה יכולה להתממש על ידי רכיבים לשוניים שונים, וכי רכיב לשוני אחד יכול לשמש לפונקציות שונות.

כללי הדקדוק מוצגים לפי סדר היררכי מסוים, אך גם סדר זה הוא גמיש, ועל המורים להתאימו לסגנונות הלמידה של התלמידים ולרמת שליטתם בשפה.

מטרות אופרטיביות בתחום המיומנויות הלשוניות:

הבנת הנשמע:

הלומדים:

- יבינו הוראות פשוטות הנאמרות על ידי המורה בכיתה

- יאזינו לטקסטים פשוטים הקשורים לנושאים הנלמדים בכיתה ויבינו אותם

הבעה בעל-פה:

הלומדים:

- ישוחחו על הנושאים הנלמדים בכיתה במשפטים קצרים ופשוטים

- יספרו על עצמם ועל בני משפחתם (גיל, עיסוק וכדומה) ויבקשו מידע על אחרים

- יתארו במשפטים פשוטים פעולות שגרתיות שהם מבצעים בחיי היום יום

- יביעו העדפות וטעמים אישיים

- ישתמשו בביטויי נימוס מקובלים בהקשרים הנכונים

- יתארו מראה חיצוני של אנשים ואת צורתם של חפצים

- יתארו מיקום של חפצים (למשל: מעל, מתחת ל-...)

- יביעו משפטים שמשולבים בהם מושגי זמן ותדירות

הבנת הנקרא:

הלומדים:

- יקראו טקסטים כתובים פשוטים וקצרים בנושאים מגוונים ויבינו אותם
- יקראו טקסטים ששזורים בהם הנושאים הדקדוקיים שנלמדו ויבינו אותם
- יכירו צורות פנייה שונות בכתב (צורה רשמית ולא רשמית)

הבעה בכתב:

הלומדים:

- יכתבו נתונים אישיים על עצמם
- ירכיבו וישלימו משפטים בעזרת אוצר מילים נתון
- יכתבו הודעות ומסרים קצרים ופשוטים (רשמיים ולא רשמיים) תקינים מבחינה לשונית

מטרות אופרטיביות בתחום התרבות:

הלומדים יכירו:

- אתרי תיירות מפורסמים באיטליה
- אמצעי תחבורה באיטליה
- את תרבות הקפה האיטלקית
- את התחביבים והרגלי תרבות הפנאי של בני נוער באיטליה
- את הרגלי הסעודה של האיטלקים
- את החגים העיקריים באיטליה
- את עולם האופנה האיטלקי
- זמרים ושירים איטלקיים מפורסמים

אוצר מילים ותכנים נושאים ותרבותיים	כללי הדקדוק	תכנים פונקציונליים
<ul style="list-style-type: none"> • החיים בבית הספר • הבית • עריכת קניות : במכולת, במרכול, בבית מרקחת • חיי היום-יום • ימי השבוע • חודשי השנה • עונות השנה • נסיעות באיטליה : • אמצעי התחבורה, רכישת כרטיסים, הזמנת מקומות • מזג האוויר 	<ul style="list-style-type: none"> • האלף בית : דרכי הגייה וכתובה בשפה האיטלקית • המספרים • כינוי גוף בתפקיד נושא ; השימוש בגוף שני או בגוף שלישי לפנייה של כבוד. • זמן הווה פשוט של הפעלים, essere, avere, abitare, chiamarsi • שמות עצם : זכר ונקבה • הכינויים הרומזים questo/quello • פונטיקה וכתוב : כיצד כותבים... (תבניות מקובלות לבקשת מידע) • זמן הווה פשוט של פעלים רגילים • ה"א הידיעה • משפטי חיווי, מילות שאלה ושליחה • השימוש במיליות היחס da, a, in בצירוף שמות ערים, מחוזות ומדינות • שמות פרטיים של בנים ובנות • שמות תואר הקשורים לארץ מוצא (למשל : איטלקי, ישראלי...) • התאמה בין שם עצם לשם תואר (זכר/נקבה, יחיד/רבים) • * "יש", "ישנם" c'è, ci sono 	<ul style="list-style-type: none"> • לברך לשלום בפגישה ובפרידה • להציג את עצמך ואחרים • לפנות אל אדם אחר • להציג חפצים בבית ובכיתה • לשאול כדי לקבל מידע • לתאר פעולות שגרתיות בבית הספר ומחוצה לו במהלך השבוע/השנה • לציין את ימי השבוע וחודשי השנה • לשוחח על מזג האוויר

אוצר מילים ותכנים נושאים ותרבותיים	כללי הדקדוק	תכנים פונקציונליים
<ul style="list-style-type: none"> • איטליה היפה : הכרת מספר אתרי תיירות • עיר וטבע : הכרת הערים החשובות ביותר והפארקים הלאומיים • טיול באחת מערי איטליה, (לדוגמה : רומא, פירנצה, ונציה) • הגיאוגרפיה של איטליה 	<ul style="list-style-type: none"> • פעלים המסתיימים ב-care וב-gare • פעלים ב-isco • כינוי גוף "סתמי" un, (una) • פעלים חריגים : stare, fare, andare, venire • מילות יחס פשוטות וצירופי יחס מורכבים • (כגון : al, alla, dal, dalla) 	<ul style="list-style-type: none"> • להביע העדפות • להגדיר מיקום של חפצים (למשל : מעל, מתחת ל-, מול ועוד)
<ul style="list-style-type: none"> • תרבות הקפה באיטליה : הרגלים איטלקיים והשוואות עם תרבויות אחרות • מקצועות ועיסוקים • המשפחה האיטלקית : נקודות דמיון ושוני עם המציאות הרב-תרבותית בישראל 	<ul style="list-style-type: none"> • ביטויים שכיחים הכוללים את הפועל fare • מילות יחס בסיסיות (רשימה כללית) • כינויי קניין וכינויים רומזים 	<ul style="list-style-type: none"> • להציג פרטים אישיים (למשל : גיל, מקצוע, מקום מגורים) • לדבר על בני המשפחה • לתאר מראה חיצוני של אדם • לערוך השוואות
<ul style="list-style-type: none"> • הזמנה בבית קפה ובמסעדה • הרגלי הסעודה של האיטלקים 	<ul style="list-style-type: none"> • עוד פעלים חריגים בזמן הווה : uscire, sapere, bere, rimanere וכוי • זמן הווה פשוט של הפעלים המודאליים (potere, dovere, volere והשימוש בהם) • ביטויי יחס מורכבים (לדוגמה : nel, nella וכוי) • היכרות עם הפועל piacere • (mi piace / mi piacciono) 	<ul style="list-style-type: none"> • להציע דבר-מה • להסכים או לסרב • לבקש כדי להשיג דבר מה, (למשל : לבקש שירות) • להביע רצון • להביע מחויבות או צורך • לבקש רשות • להביע טעם אישי
<ul style="list-style-type: none"> • תרבות הפנאי של צעירים בישראל ובאיטליה (השוואה, דומה ושונה) 	<ul style="list-style-type: none"> • זמן הווה פשוט של פעלים חוזרים והדדיים (alzarsi, svegliarsi, vestirsi, 	<ul style="list-style-type: none"> • לשוחח על סדר היום • לשוחח על תרבות הפנאי

אוצר מילים ותכנים נושאים ותרבותיים	כללי הדקדוק	תכנים פונקציונליים
<ul style="list-style-type: none"> המוזיקה האיטלקית: שירים וזמרים מפורסמים. 	<p>lavarsi, incontrarsi, vedersi, baciarsi)</p> <ul style="list-style-type: none"> תיאורי זמן (לפני, אחרי, אחר כך, בינתיים) ותיאורי תדירות (תמיד, לעתים קרובות, לעולם לא) שעות ולוחות זמנים 	<p>(תחביבים)</p> <ul style="list-style-type: none"> לציין את השעה
	<ul style="list-style-type: none"> כינויי מושא, צורת הפנייה הרשמית (La ringrazio) מילית המקום - ci שמות תואר, תיאורים (למשל: מעט, הרבה...) צורת העבר הקרוב (passato prossimo) של פעלים רגילים – מושגים ראשונים 	<ul style="list-style-type: none"> לפנות לאדם בדרך רשמית/לא רשמית
<ul style="list-style-type: none"> החגים העיקריים באיטליה והמאכלים המסורתיים חגי ישראל לפי מסורת יהודי איטליה 	<ul style="list-style-type: none"> העבר הקרוב: צורות ושימושים + התאמה במין ובמספר השימוש בפועל essere לעומת הפועל avere כפעלי עזר בבניית העבר הקרוב. התאמת הבינוני במין ובמספר ביטויי זמן בעבר (למשל: אתמול, שלשום..) 	<ul style="list-style-type: none"> לספר על חוויות ואירועים מן העבר לבקש ממישהו אחר שיספר חוויות
<ul style="list-style-type: none"> האופנה והעיצוב האיטלקיים צבעים 	<ul style="list-style-type: none"> צורת העבר הקרוב של פעלים חוזרים צורת העבר הקרוב של mi piace, mi piacciono 	<ul style="list-style-type: none"> להביע בחירות והעדפות אישיות

מיומנויות שפה כלליות הנדרשות ברמת לימוד של חמש יחידות

ברמת לימוד של חמש יחידות נדרשים התלמידים לפתח מיומנויות מתקדמות, בנוסף למיומנויות שרכשו בלימוד ברמה של שלוש יחידות.

יש לערוך חזרה נרחבת על התכנים שנלמדו ברמה של שלוש יחידות לימוד (הן התכנים הפונקציונליים והן כללי הדקדוק), כדי לבסס את הידע והשליטה של הלומדים במיומנויות השפה.

להלן המיומנויות הנדרשות בארבע אופנויות השפה:

א. **הבנת הנשמע:** הלומדים יבינו טקסט שהקראתו (במבטא קרוב ככל האפשר לאיטלקית התקנית) נמשכת שתיים-שלוש דקות. לעיתים, על פי כישורי הלומדים, יש צורך להקריא שוב את הטקסט. הטקסטים ייבחרו ממקורות שונים (רדיו, טלוויזיה, עיתונות, פרסומות, סצנות מתוך סרטים, שיחות טלפון קצרות וכד').

ב. **הבעה בעל-פה:** הלומדים יוכלו להציג את עצמם ולתאר את שגרת יומם, לספר על בני משפחתם, על עיסוקיהם, על תכניותיהם; הם יידעו לתאר אירועים וחוויות שאירעו בעברם, ולשאול אנשים על אירועים שאירעו בעברם. הם יידעו גם להציג בדרך נכונה מעשים וחפצים; הלומדים יידעו לבקש הבהרות לגבי מידע לא מובן; יידעו כיצד לפתוח בשיחה ולפנות אל אנשים באורח נאות, תוך שימוש במילות נימוס המקובלות בשפה האיטלקית.

ג. **הבנת הנקרא:** הלומדים יוכלו לקרוא ולהבין טקסטים ממקורות שונים הכתובים במשלבים שונים כגון: מכתבים, פרסומות, ידיעות קצרות מן העיתונות היומית וממגזינים, קומיקס, הודעות, אי-מיילים, לוחות זמנים, תפריטים, שאלונים, טפסים, הוראות שימוש בתרופות, מרשמים רפואיים, מתכונים. רמת הקושי של הטקסטים אמורה להיות בינונית-נמוכה, וחשוב שהם יתאפיינו בלכידות פנימית ובעקביות הודות למשפטים משועבדים ברורים, שמשולבות בהם מילים שכיחות, למשל: וכן, אבל, לעומת זאת, מפני ש-, שכן, לשם, גם אם וכד'. הלומדים יהיו מסוגלים להבין את המסר המרכזי ואת המסרים המשניים בטקסט ולהבין את כוונת כותב הטקסט.

ד. **הבעה בכתב:** הלומדים יידעו לכתוב פסקאות קצרות המורכבות משניים-שלושה משפטים הקשורים ביניהם. כמו כן, יידעו לכתוב חיבורים קצרים על נושאים שנלמדו בכיתה, כגון: חיי היום-יום שלי, המשפחה שלי, העיר שלי ועוד.

מפרט התכנים לרמת לימוד של חמש יחידות

התכנית בתחומי השפה והתרבות לרמה של חמש יחידות לימוד (כמו גם ברמה של שלוש יחידות לימוד) כוללת שלושה תחומים עיקריים:

- תכנים פונקציונליים
- כללי הדקדוק
- אוצר מילים ותכנים נושאים ותרבותיים

יש לשוב ולציין שהתכנים הנלמדים ברמה זו מתבססים על התכנים שנלמדו ברמה של שלוש יחידות לימוד ומרחיבים אותם.

יש לתת את הדעת על כך שהקשרים בין התכנים הפונקציונליים לבין כללי הדקדוק אמורים להיות גמישים, וזאת מתוך הבנה כי אותה פונקציה יכולה להתממש על ידי רכיבים לשוניים שונים, וכי רכיב לשוני אחד יכול לשמש לפונקציות שונות. כללי הדקדוק מוצגים לפי סדר היררכי מסוים, אך גם סדר זה הוא גמיש, ועל המורים להתאימו לסגנונות הלמידה של התלמידים ולרמת שליטתם בשפה.

מטרות אופרטיביות בתחום המיומנויות הלשוניות:

הבנת הנשמע:

הלומדים:

- יבינו הוראות שונות הנאמרות על ידי המורה בכיתה ומחוצה לה
- יבינו את המשמעות הכללית ואת הרעיונות המרכזיים של טקסטים דבורים
- יוכלו לדלות פרטים רלוונטיים מטקסטים דבורים ויבינו את רצף האירועים המתוארים בהם

הבעה בעל-פה:

הלומדים:

- יענו תשובות תקינות מבחינה לשונית על שאלות בנוגע לחומר הנלמד
- ישתתפו בשיח על נושא שנלמד בכיתה
- יתארו את סביבת מגוריהם
- יתארו אנשים, מקומות, חפצים ואירועים

- ישוחחו על פעילויותיהם ועל תכניותיהם בעתיד
- יביעו העדפות/בחירות שלהם ושל אחרים
- יביעו רגשות שונים
- יביעו דעה אישית בנושא נדון
- ישוחחו על נושאים הקרובים לעולם
- יתארו חוויות אישיות מן העבר
- יעלו זיכרונות מן הילדות
- יתארו מאפיינים של דמויות המוצגות בטקסטים נלמדים
- יערכו ראיון מובנה על נושא שנלמד בכיתה
- יתארו פעולות שהם מבצעים בהווה

הבנת הנקרא:

הלומדים:

- יקראו ויבינו טקסטים כתובים במגוון נושאים
- יקראו ויבינו טקסטים ששזורים בהם הנושאים הדקדוקיים שנלמדו
- יקראו ויבינו כותרות של עיתונים
- יכירו קטעים נבחרים מתוך יצירות ספרותיות
- ישתמשו בחומרי עזר, כמו מילונים כדי לפענח ולהבין טקסטים שונים

הבעה בכתב:

הלומדים:

- יכתבו הודעות ומסרים רשמיים ולא רשמיים תקינים מבחינה לשונית.
- יכתבו חיבורים על נושאים מוגדרים שנלמדו

מטרות אופרטיביות בתחום התרבות:

הלומדים:

- יתוודעו לאמנות ולקולנוע האיטלקי
- יכירו יצירות מן הספרות האיטלקית
- יכירו שמות מאכלים ודברי מתיקה איטלקיים מסורתיים
- יכירו היכרות ראשונית את האירועים הבולטים בתולדות איטליה

- יכירו היכרות ראשונית את תולדות יהודי איטליה
- יכירו את ענפי הספורט הפופולריים באיטליה
- ישוו בין מנהגים שונים ומסורות תרבותיות שונות

אוצר מילים ותכנים נושאים ותרבותיים	כללי הדקדוק	תכנים פונקציונליים
<ul style="list-style-type: none"> • המגורים – הבית, השכונה והעיר • בית הספר : שמות המקצועות הנלמדים 	<ul style="list-style-type: none"> • חזרה על כללי הדקדוק שנלמדו ברמת שלוש יחידות לימוד והטמעתם 	<ul style="list-style-type: none"> • לתאר את סביבת המגורים • לתאר את הבית, החדרים, הריהוט והחפצים שבהם • * לפרט את מקצועות הלימוד
<ul style="list-style-type: none"> • איטליה היפה : הכרת יצירות אמנות ומוזאוניים • החגים האזרחיים והדתיים באיטליה : ראש השנה האזרחית, הקרנבל, חג הפסחא, יום איחוד איטליה (17 במרץ), יום השנה לשחרור (25 באפריל), יום הרפובליקה (2 ביוני), חג המולד 	<ul style="list-style-type: none"> • הפועל stare בצירוף ההווה המתמשך • (stare+gerundio) 	<ul style="list-style-type: none"> • להביע רצונות וצרכים • להביע הפתעה • להביע ספק • להביע שביעות רצון/ • אי-שביעות רצון • להביע שמחה
<ul style="list-style-type: none"> • סיור בשוק : שמות של ירקות ופירות • שמות של מאכלים • דברי מתיקה מסורתיים של החגים האיטלקיים : קיאקרה בקרנבל, קולומבה בחג הפסחא, פנטונה בחג המולד, טורונה 		<ul style="list-style-type: none"> • לשוחח על מאכלים שונים • להביע העדפות : מאכלים אהובים
<ul style="list-style-type: none"> • ההיסטוריה של איטליה על קצה המזלג : תולדות חצי האי האיטלקי ובפרט הרנסאנס, הריסורגיימנטו (גריבלדי, מאציני, קאבור) ; מאיחוד איטליה עד הפשיזם ; מתום מלחמת העולם השנייה עד המאה ה-21. • תולדות יהודי איטליה (בקיצור) 		<ul style="list-style-type: none"> • * לתאר אנשים- מראה חיצוני ואופי

אוצר מילים ותכנים נושאים ותרבותיים	כללי הדקדוק	תכנים פונקציונליים
<ul style="list-style-type: none"> סיפורים על דו-קיום בין מוסלמים ובין יהודים בסציליה בימי הביניים הקרנבלים המפורסמים ביותר באיטליה 		
<ul style="list-style-type: none"> בחנות בגדים הכרת הקולנוע האיטלקי: צפייה בסצנות אחדות מסרטים של במאים איטלקים, סרטים שעלילתם מתרחשת באיטליה או סרטים איטלקיים הנוגעים בנושאים יהודיים (ר' רשימת סרטים מומלצים) 	<ul style="list-style-type: none"> שימוש בכינויי מושא בעבר הקרוב 	<ul style="list-style-type: none"> לתאר פריטי לבוש
<ul style="list-style-type: none"> סיפור ילדים קצר, או קטעים מתוך סיפורי ילדות, או קטעים קצרים מתוך יצירותיהם של כותבים קלאסיים ומודרניים ובהם סופרים יהודים איטלקים ידועים (ר' רשימת סופרים מומלצים) 	<ul style="list-style-type: none"> זמן עבר מתמשך (imperfetto): צורות ושימושים עיקריים ביטויים הקשורים לשימוש בזמן עבר מתמשך 	<ul style="list-style-type: none"> לספר על עליה של טקסט שנלמד (בקצרה) להעלות זיכרונות ילדות לדבר על שינויים לדבר על הרגלים אישיים * לספר על בילוי בחופשה
<ul style="list-style-type: none"> האמנות והמדע "על קצה המזלג": מליאונרדו דה וינצ'י עד מיכלאנג'לו, מגלילאו עד מרקוני 	<ul style="list-style-type: none"> זמן העבר הקרוב לעומת העבר המתמשך ערך היתרון וההפלגה 	<ul style="list-style-type: none"> לספר על אירועים שקרו בעבר * לתאר יחסים בין חפצים ואנשים (למשל, יותר גדול מ-, הכי גדול)
<ul style="list-style-type: none"> ענפי הספורט הפופולריים ביותר באיטליה, כגון: כדורגל, רכיבה על אופניים (מירוץ גירו ד'איטליה) ועוד חגיגות מסורתיות ופולקלור איטלקי 	<ul style="list-style-type: none"> הכרה של פעלים בזמן העתיד הציווי: צורות ושימושים 	<ul style="list-style-type: none"> לספר על התכניות לעתיד לערוך תחזיות להבטיח הבטחות לנסח הוראות

דרכי הוראה

1. יש לפתח בהדרגה את ארבע מיומנויות השפה: הבנת הנשמע, הבעה בעל-פה, הבנת הנקרא והבעה בכתב.
2. עקרונות וכללי הדקדוק של השפה יילמדו בהקשר טקסטואלי ומתוך גישה פונקציונלית המעמידה במרכז את טיפוח הכשירות הלשונית של התלמידים: הרחבת אוצר המילים, שיפור הבעה בעל-פה וההבעה בכתב וההבנה של הטקסטים, שימוש תקין בלשון - הגייה, כתיב, תחביר ומשמעות.
3. הקניית השפה תיעשה בהדרגה, והלימוד ייבנה בצורה ספירלית: כל שלב יתבסס על שלב קודם וירחיב אותו, וכך ילכו ויתפתחו באופן הדרגתי הכישורים הלשוניים.
4. בהתאם לעיקרון הלימוד הספירלי יש לחזור ולתרגל את אוצר המילים שנלמד בשיעורים הקודמים ואת כללי הדקדוק ולהרחיבם משיעור לשיעור.
5. תכני הלימוד ייבחרו בהתאם לגיל הלומדים ולתחומי ההתעניינות שלהם ויהיו רלוונטיים עד כמה שניתן.
6. בתהליך ההוראה והלמידה תפותח האוטונומיה של הלומדים כדי להביאם ליכולת לימוד עצמי.
7. במהלך ההוראה והלימוד יש להשתמש במגוון אמצעי המחשה למיניהם לשם הצגת הנושאים הנלמדים בכיתה – ציורים, תמונות, תצלומים, אביזרים וחפצים.
8. במהלך הלמידה ישולבו אמצעים אור-קוליים (סרטי וידאו וטלוויזיה), חומרים מן האינטרנט ומצגות מולטימדיה.
9. יש להתאים את דרכי ההוראה לצורכי התלמידים ולהיות ערים לשונות ביניהם.
10. רצוי לשלב במהלך הלמידה סיורים באתרי מורשת איטלקיים המצויים בארץ, למשל: מוזיאונים, מוסדות איטלקיים ובתי כנסת איטלקיים עתיקים. אפשר לשלב גם סיורים אינטרנטיים במוזיאונים שמשמרים תרבות איטלקית.

סרטים וסופרים מומלצים

סרטים מומלצים (לצפייה בסצנות מהם):

- ✓ "יומני היקר" של נני מורטי
- ✓ "תחרות בלתי הוגנת" של אטורה סקולה
- ✓ "הגן של פינצי קונטיני" של ויטוריו דה סיקה
- ✓ "המשפחה" של אטורה סקולה
- ✓ "קסם הנעורים" של מרקו טוליו ג'ורדאנה
- ✓ "החיים יפים" של רוברטו בניני
- ✓ "סינמה פרדיסו" של ג'וזפה טורנאטורה

סופרים איטלקיים מומלצים:

- ✓ ניקולו אמאניטי
- ✓ איטלו קלווינו
- ✓ ארי דה לוקה
- ✓ אוריאנה פלאצ'י
- ✓ נטליה גינזבורג
- ✓ פרימו לוי
- ✓ אלזה מורנטה
- ✓ אלברטו מוראביה
- ✓ לואיג'י פירנדלו
- ✓ גיאני רודארי
- ✓ סוזאנה טאמארו

דרכי הערכה

ההערכה היא חלק בלתי נפרד מתהליך ההוראה והלמידה, אך אינה מהווה מטרה בפני עצמה. תפקיד ההערכה הוא לתת משוב למורה ולתלמידים לשיפור ההוראה והלמידה (הערכה מעצבת), ולא רק לקבוע את רמת ההישגים של התלמידים בסוף תהליך הלמידה (הערכה מסכמת).

הערכת הישגי התלמידים צריכה להיתפס הן על-ידי המורים והן על-ידי התלמידים כחלק מהלמידה השוטפת וכמאמץ מתמשך של השקעה ושיפור.

שימוש במגוון כלי הערכה מאפשר להעריך את הישגי הלומדים בנקודות זמן שונות בתהליך רכישתה של השפה האיטלקית.

ניתן להעריך את תהליך למידת השפה על-ידי הכלים הבאים:

- מטלות ביצוע

- בחנים ומבחנים

- תלקיט (פורטפוליו)

באמצעות כלים אלה אוספים הלומדים והמורים ראיות על תהליכי הלמידה ובאמצעותם גם מעריכים את הבנת החומר הנלמד, מסיקים מסקנות ומיישמים אותן כדי לקדם את ההישגים. הכלים להערכה יכולים להשתנות, אך חשוב להקפיד על מהלכי הערכה ומשוב רציפים לאורך תהליך הלמידה וההוראה, הן כדי שהתלמידים יוכלו להעריך את התקדמותם ואת שליטתם בחומר, והן כדי לאפשר למורים משוב לדרך ההוראה.

מטלות ביצוע:

נושאי מטלות הביצוע יתבססו על התכנים שנלמדו בכיתה.

דוגמאות לתוצרים של מטלות ביצוע:

- ✓ עריכת ראיון מובנה עם דובר איטלקית והגשת דו"ח סיכום
- ✓ הכנת מצגות מולטימדיה בנושא נבחר, רצוי בתחום התרבות האיטלקית
- ✓ הצגת תערוכה (תמונות, צילומים ועוד) שיוצגו בה נושאים נבחרים מהתרבות האיטלקית
- ✓ הכנת משחקים לימודיים לפי נושאים (כגון: צבעים, מספרים, הפכים ועוד)
- ✓ העלאת הצגה על נושא שנלמד בכיתה
- ✓ כתיבת חיבור בנושא מוגדר מראש

המורה יקיים דיאלוג מתמיד עם תלמידיו ויכוון אותם בשלבי הכנת המטלות.

בחנים ומבחנים:

הבחינות והבחנים ייערכו הן בכתב והן בעל-פה. מטרתם להעריך את הישגי התלמידים בנקודות זמן שונות בתהליך רכישת השפה האיטלקית.

המבחנים יכללו שאלות מגוונות כדי לבדוק את השליטה בתכנים שנלמדו ובכישורי שפה וחשיבה שהם חלק בלתי נפרד מתהליך הלמידה.

ניתוח תוצאות המבחנים ישקף למורה את מידת יעילות תהליך ההוראה, ולתלמיד – את נקודות החוזק והחולשה שלו, דבר המסייע לו להתמקד בתחומי השפה שהוא עדיין לא שולט בהם.

תלקיט (פורטפוליו):

התלקיט הוא אוסף של עבודות התלמידים שנעשו במהלך הלימוד. אוסף זה משקף את מאמציהם, מידת התקדמותם והישגיהם של הלומדים בתהליך רכישת השפה.

אפשר לכלול בתלקיט שיעורי בית, דפי עבודה, עבודות כתובות, מוקלטות או מצולמות, חיבורים, מצגות מולטימדיה ועוד.

התלקיט הוא אמצעי המשמש גם את המורים וגם את התלמידים להבנת התהליך החינוכי האישי שתלמיד עובר. הוא משמש גם כלי חינוכי לעידוד התלמידים לקחת אחריות על למידתם.

לשם קביעת הציון הממוצע מומלץ לשקלל את כלי ההערכה השונים באופן הבא:

מטלות ביצוע	בחנים ומבחנים	תלקיט (פורטפוליו)
20%	60%	20%

חשוב לא להסתפק ב"הערכה מסכמת" המפיקה ציון מספרי מסכם, אלא לשלבה עם "הערכה מעצבת" ההופכת לחלק מתהליך הלמידה.

שימוש במגוון כלי הערכה מאפשר להעריך את הישגי הלומדים, ולהתוות למורה את דרכי ההוראה המתאימות ללומדים תוך התחשבות בשונות ביניהם - יכולותיהם, האינטליגנציות השונות שבהן בורכו, תחומי העניין וסגנונות הלמידה שלהם.

אתרי אינטרנט מומלצים

אתרי אינטרנט מומלצים לתלמידי תיכון

1. הבנת הנשמע

<http://learn-italian.blogspot.com/>

2. קורס מולטימדיה לאיטלקית

<http://homes.chass.utoronto.ca/~ngargano/corsi/varia/indextesto.html>

3. אוצר מלים ודקדוק בסיסי

<http://webs.racocatala.cat/llengua/it/>

<http://www.iprase.tn.it/old/ABC/Abcmenu.html>

4. שירים איטלקיים עם המלים ותרגילים נלווים (עם קטעי וידאו מיוטיוב)

<http://www.oneworlditaliano.com/italiano/video-youtube-in-italiano.htm>

5. אמנות הרנסאנס

<http://www.youtube.com/watch?v=Mhf3DZFOer8>

<http://www.youtube.com/watch?v=aI0TFCw16YQ&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=aI0TFCw16YQ&feature=related>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Rinascimento>

http://it.wikipedia.org/wiki/Michelangelo_Buonarroti

http://it.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_Vinci

6. חומרים דידקטיים

<http://www.scudit.net/mdindice.htm>

<http://www.scudit.net/mdindicelivello.htm>

אתרי אינטרנט מומלצים למורים

1. הכשרת מורים

www.irre.toscana.it/italiano_l2/l2.htm

Le metodologie, gli approcci e le glottotecnologie: apprendimento dell'Italiano LS e L2

www.edscuola.it/stranieri

Sito per l'Educazione Interculturale e la Didattica della Lingua italiana come Seconda
Sito ricco di link; interventi di Balboni, Porcelli ecc. sull'insegnamento dell'italiano LS
E L2

<http://for.indire.it/docenti/login/index.php?Msg=>

Sito dell'Agenzia nazionale per lo sviluppo dell'autonomia scolastica

Contiene offerte di formazione e proposte di innovazione nella didattica

2. אתרים המציגים תכניות לימודים להוראת השפה האיטלקית

www.dienneti.it/italiano/stranieri.htm

Portale e directory per l'educazione e la didattica

<http://webs.racocatala.cat/llengua/it/index.html>

Propone attività linguistiche scritte ed orali ricche e varie, blog e chat

<http://www.oneworlditaliano.com/>

Corso di Italiano: dialoghi, audio, vocabolario, grammatica, esercizi Sito ricco di
materiali e di proposte didattiche

www.initalia.rai.it

Sito di Rai Educational e del MIUR

Organizzazione modulare, completo e di facile consultazione

<http://www.grammaticaitaliana.net>

Sito che propone una serie di lezioni e materiale interattivo a vari livelli

<http://www.italica.rai.it/lingua/corso.htm>

Rai Internazionale: corso elementare multimediale interattivo

www.locuta.com

Il sito offre materiale vario, non sempre organizzato per progressivi livelli di competenze

3. אתרים המציגים הצעות זיקטיות באמצעות שפת עזר

www.oggi-domani.com

20 lezioni a tema con schede d'ascolto graduate per complessità lessicale e grammaticale con supporto e traduzione in inglese

www.iluss.it

Corso ed attività di lettura, comprensione, ascolto

<http://homes.chass.utoronto.ca/~ngargano/corsi/varia/index testo.html>

Eserciziario per corsi di Lingua italiana livello iniziale e intermedio, con ausilio della lingua inglese

<http://www.bbc.co.uk/languages/italian/index.shtml>

Portale della BBC, offre gratuitamente una quantità di risorse multimediali audio e video per l'apprendimento e insegnamento dell'italiano L2 con ausilio della lingua inglese

<http://corso.italica.rai.it/>

Video didattici, spiegazioni in portoghese, spagnolo, inglese, tedesco

www.quia.com/shared/italian

Sito che propone 554 attività ludiche di rinforzo per l'apprendimento della lingua italiana

<http://web.uvic.ca/hispanital/italian/italian100/>

University of Victoria, Dipartimento di Ispanistica e Italianistica

cruciverba, quiz, attività di completamento

<http://www.locuta.com/classroom.html>

“The Italian electronic classroom”, progetto del Centro studi italiani

Esercizi di grammatica, lessico, fonetica, spiegazioni grammaticali ecc.

Lecture, ascolti, esercizi stampabili

4. בלוגים

<http://provailtuoitaliano.blogspot.com/2010/10/esercizio-di-ascolto-livello-b2-2.html>

Accademia del Giglio: ascolti ed esercizi per studenti di livello B1/B2

<http://www.adgblog.it/2009/02/10/videocomprensione-risparmio-digitale/>

Accademia del Giglio: ascolti per studenti di livello B2/C1

<http://www.adgblog.it/2009/03/19/esercizio-ditaliano-per-studenti-stranieri-di-che-parla-il-film/>

Accademia del Giglio: trailer di film con scheda riassuntiva

<http://www.adgblog.it/2008/06/17/fantozzi-si-mette-a-dieta-videocomprensione/>

Accademia del Giglio: video con esercizi

<http://learn-italian.blogspot.com/>

Brevi filmati con esercizi di comprensione livello medio e avanzato

5. אתרים המכילים תרגילי דקדוק: הבנה, הגייה ועוד

www.dienneti.it/italiano/comunicare.htm

Portale di siti che presentano percorsi e materiali utili alla comunicazione in lingua

<http://space.comune.re.it/circscand/index.html>

Fornisce una valutazione dei materiali presenti online su siti specifici per l'insegnamento dell'Italiano

www.atuttascuola.it

Portale delle risorse didattiche gratuite on-line del prof. Gaudio

<http://www.conversazione.net>

Lecture, ascolti, esercizi interattivi e da stampare

www.italianoperlostudio.it

Progetto per lo studio del Dipartimento di Italianistica dell'Università di Parma

–in costante ampliamento–

<http://utenti.lycos.it/italianonline/>

Ampia scelta di esercizi e materiali

<http://www.attori.com/dizione/Diz00.htm>

Schede di fonetica con la corretta pronuncia di vocali, s, z

http://www.puntolingua.it/esercizi_intro_ita.asp

Esercizi di grammatica suddivisi per livello

<http://venus.unive.it/italslab/quattropassi/uno.htm>

“Quattro passi nell'italiano” Attività di comprensione e di riflessione grammaticale.

Livello B1-B2, adulti

http://venus.unive.it/italslab/files/Scheda:_di_attitudine_alle_LS_L2.doc

Scheda di analisi all'attitudine linguistica, utilizzabile anche per l'autoanalisi

.6 ספרות

www.dienneti.it/letteratura.htm

Portale ricco di informazioni relative a siti contenenti testi letterari

www.liberliber.it

Offre un'ampia scelta di classici

www.letteraturaitaliana.net

Ampia scelta di testi ed autori classici in versione integrale

www.dienneti.it/favole_fiabe.htm

Portale che presenta siti contenenti fiabe e favole con testi scritti e letti

www.ilnarrastorie.it

Sito utile e di agevole consultazione con favole e fiabe classiche e testi di Collodi, Gozzano, Capuana

www.letteratura.it

Ricco panorama di autori anche del Novecento. Enciclopedie della letteratura e dizionari online

www.letturelibere.net

Portale che permette di scaricare libri, manuali, guide in modo semplice e gratuito

www.linguaggioglobale.com

Sito che presenta raccolte di testi di varie discipline, miniracconti, fiabe ecc.

www.pelagus.org

Archivio di classici della letteratura italiana

.7 תרבות

www.beniculturali.it

Sito del Ministero dei beni culturali. Informazioni e materiali relativi agli aspetti salienti del patrimonio culturale italiano

<http://www.scudit.net/mdindice.htm>

Materiale didattico dal livello base all'avanzato, aggiornato costantemente. Offre materiale vario. Attività di riflessione linguistica, lettura e comprensione ecc.

<http://www.zanichelli.it/benvenuti/index.html>

Sito ricco di esercizi non solo grammaticali: schede di storia, geografia, civiltà

www.culturaitaliana.alice.it

Sito del motore di ricerca "Virgilio". Offre links di cultura e critica letteraria

www.sussidiario.it

Portale di cultura italiana

8. מופעי במה

www.mymovies.it

Sito ricco di trailer e brevi schede tecniche

www.cinemalia.it

Sito ricco di recensioni, trailer e articoli

www.librettidopera.it

Libretti di opere per autori e titoli

www.tuttotesti.com

Testi di canzoni con video da Youtube

www.composizioni.it/artistiit.htm

Portale italiano di musica, moda e spettacolo

9. מילונים

<http://bau.unical.it/dizionari.htm>

Sito con dizionari online o consultabili in *bau*

<http://parole.virgilio.it/parole/>

Sito di agevole consultazione, meno agile la sezione di sinonimi e contrari

<http://dizionari.repubblica.it/>

Definizioni poco appropriate e/o precise, per l'agg. rimanda al sostantivo

<http://dizionari.hoepli.it/Default.aspx>

Consultazione agile e intuitiva, attendibile

<http://www.etimo.it/>

Fantastico, non completo

חומרי-עזר ומילונים

1. *Amici del Mediterraneo – corso di lingua italiana per la scuola secondaria*
(חמישה כרכים כולל מילון איטלקי-עברי-ערבי, המכון האיטלקי לתרבות בתל-אביב והאוניברסיטה לזרים בסיינה, מהדורה לבתי הספר הישראליים, 2007)
2. *Sillabo per i cinque gradi del corso di lingua e cultura italiana dell'Università per stranieri di Perugia*, (F. Minciarelli, A. Comodi, Guerra)
3. *Livello soglia per l'insegnamento dell'italiano come lingua straniera* (Nora Galli De' Paratesi - Consiglio d'Europa)
4. *Manuale di glottodidattica* (A. Ciliberti, La Nuova Italia)
5. *L'italiano come prima o seconda lingua* (G. B. Moretti, Guerra)
6. *Lessico di frequenza dell'italiano parlato* (T. De Mauro et al., Etaslibri)
7. *Guida all'uso delle parole* (T. De Mauro, Editori Riuniti)
8. *Dizionario avanzato dell'italiano corrente* (T. De Mauro, Paravia)